

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 166/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Mgr. Jurajom Gallom, advokátom, Jilemnického 30, Martin, proti postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 22/2018 a Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 159/2019 a proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 159/2019 z 27. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupmi všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia a jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu nálezom vysloviť porušenie jeho označených práv napadnutými postupmi a rozhodnutím všeobecných súdov, označené rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec sťažovateľa všeobecnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu tiež finančné zadosťučinenie v sume 1500 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou adresovanou Okresnému súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) domáhal zaviazať žalovaného povinnosťou zaplatiť sťažovateľovi špecifikovanú sumu z titulu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím žalovaného ako orgánu verejnej moci, ktorým bola sťažovateľovi uložená sankcia zákazu činnosti viesť motorové vozidlo po dobu šiestich mesiacov, ktorú sťažovateľ riadne

vykonan, pričom po vykonaní predmetnej sankcie bolo potvrdzujúce rozhodnutie správneho orgánu druhého stupňa ako nezákonné zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Okresný súd rozsudkom č. k. 3 C/22/2018-2020 z 18. apríla 2020 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“) s poukazom na relevantné ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) žalobu sťažovateľa v celom rozsahu zamietol. Krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co/159/2019 z 27. mája 2020 (ďalej len „namietaný rozsudok“) o odvolaní sťažovateľa rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dôvodí, že je namietaný rozsudok krajského súdu formalistický, svojvoľný a arbitrárny, keďže jeho výrok nemá rozumný základ v obsahu spisu a neposkytuje rozumné vysvetlenie k zodpovedaniu otázky, z akých dôvodov nesplnil sťažovateľ predpoklady na priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 17 zákona o zodpovednosti za škodu. Sťažovateľ vysvetľuje, že konajúce súdy zdôvodnili zamietnutie jeho žaloby tvrdením, že nepreukázal, že by mu v súvislosti s nezákonným rozhodnutím správneho orgánu vznikla ujma. S týmto stanoviskom všeobecných súdov sa nestotožňuje a namieta, že v jeho prípade boli všetky predpoklady na vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy splnené, keďže je nepochybné, že rozhodnutie, ktorým mu bola uložená sankcia, bolo nezákonné, výkon tejto sankcie mu spôsobil ujmu na jeho práve viesť motorové vozidlo a napokon táto ujma mu vznikla výlučne v príčinnej súvislosti s predmetným nezákonným rozhodnutím. Sťažovateľ považuje namietaný rozsudok krajského súdu za svojvoľný, kde jeho svojvoľnosť spočíva podľa neho v tom, že tento rozhodol v rozpore s faktickým a právnym stavom, keďže predpoklady na priznanie ním uplatňovaného nároku boli všetky kumulatívne splnené. Podľa vyjadrenia sťažovateľa všetky objektívne, ako aj subjektívne skutočnosti svedčiace v jeho prospech boli krajským súdom odignorované a odôvodnenie namietaného rozsudku predmetné skutočnosti tendenčne opomína, pričom sa neprimeranou generalizáciou a zľahčovaním snaží vytvoriť abstraktný obraz, kde ujma nebola preukázaná. Sťažovateľ uzatvára, že odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu mu neposkytlo náležitú odpoveď na jeho odvolacie námietky. V označených skutočnostiach vidí porušenie svojich označených práv. Dodáva, že sa domnieva, že dovolanie proti namietanému rozsudku krajského súdu vzhľadom na majetkový cenzus vyjadrený ustanovením § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) nie je z dôvodov podľa § 421 CSP prípustné, no z opatrnosti uplatnil proti predmetnému rozhodnutiu krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje aj námietku porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorú zdôvodňuje neprimerane dlhým a neefektívnym postupom tak okresného súdu v prvom stupni, ako aj krajského súdu v odvolacom konaní. Sťažovateľ je toho názoru, že i napriek skutočnosti, že uplatňuje predmetnú námietku v čase po právoplatnom ukončení jeho veci, osobitné okolnosti jeho prípadu by mali byť dôvodom na odklon od ustálenej judikatúry ústavného súdu, ktorý uvedenému základnému právu poskytuje ochranu len vtedy, ak bola ústavná sťažnosť uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu tohto práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, sekundárne aj základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy, a to v dôsledku svojvoľného a arbitrárneho postupu konajúcich súdov, ktoré podľa vyjadrenia sťažovateľa nezohľadnili a ignorovali faktický a právny stav, jednoznačne podľa sťažovateľa svedčiaci o kumulatívnom splnení všetkých zákonných podmienok na priznanie uplatňovaného nároku. V druhom rade ide o námietku sťažovateľa, ktorou konajúcim súdom vytyka zdĺhavý a neefektívny postup pri prejednávaní jeho právnej veci.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupmi okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach

6. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03, II. ÚS 245/2019). Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, III. ÚS 355/2012, III. ÚS 154/2018, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 245/2019). Ústavný súd preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08, III. ÚS 154/2018, II. ÚS 245/2019) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje ochrana len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo. Samotný sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uznáva, že sa s požiadavkou ochrany svojho práva obracia na ústavný súd v čase po právoplatnom ukončení jeho právnej veci, a žiada, aby sa ústavný súd od svojej ustálenej judikatúry odklonil s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci sťažovateľa. Ústavný súd pripomína, že pri uplatňovaní svojej právomoci musí byť v dodržiavaní svojej judikatúry konzistentný, súčasne konštatuje, že zmienená judikatúra nepočíta so žiadnymi výnimkami v prípade poskytovania ochrany dotknutému právu. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojho označeného základného práva vo vzťahu k namietaným postupom v označených konaniach okresného súdu a krajského súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k predmetným konaniam okresného súdu a krajského súdu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel (obdobne pozri III. ÚS 154/2018, I. ÚS 390/2019). Ústavný súd z tohto dôvodu vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v označenej časti ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv namietaným rozsudkom krajského súdu

7. Ústavný súd hneď v úvode poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v ustanovení § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019). Sťažovateľ sa domnieva, že v jeho prípade Civilný sporový poriadok z dôvodu majetkového cenzu stanoveného § 422 ods. 1 písm. a) CSP proti namietanému rozsudku krajského súdu dovolanie nepripúšťa. Ústavný súd chce sťažovateľa poučiť, že uvedené ustanovenie sa uplatňuje v prípade dovolania opretého o dôvody podľa § 421 CSP, čo nie je sťažovateľov prípad, keďže sťažovateľ, ako sám v ústavnej sťažnosti uvádza, uplatnil svoje dovolanie proti namietanému rozsudku krajského súdu z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, na ktoré sa obmedzenie označeným majetkovým cenzom nevzťahuje. Ústavný súd tak konštatuje, že sťažovateľ uplatnil ochranu svojich namietaných práv prostredníctvom v jeho prípade účinného právneho prostriedku, ktorý mu poskytujú príslušné ustanovenia Civilného sporového poriadku, teda prostredníctvom dovolania. Za takejto situácie dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ má v systéme civilného konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv všeobecným súdom, oprávneným konať o jeho dovolaní. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval do prebiehajúceho civilného konania vo veci sťažovateľa a neprípustne si tak uzurpoval právomoc dovolacieho súdu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti namietanému rozsudku krajského súdu ako neprípustnú ratione temporis a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

8. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu